

**ЗАСІДАННЯ КІНОКЛУБУ
DOCUDAYS UA «ВІСНИК МРІЇ»
З ТЕМИ
«НЕ ТАКИЙ, ЯК ІНШІ?»**

З переглядом та обговоренням фільму
«БУЛЕР»

Модератор заходу – Єлькін А.В.
Експерт заходу –. Найдьонова Л.А.

14.06.2023
Запоріжжя

МЕТА:

- розширити та поглибити знання про явища булінгу та кібербулінгу, формувати активну позицію щодо питань попередження та протидії таким випадкам.

ОСВІТНІ ЦІЛІ/ОЧІКУВАННЯ:

- сформувати базове розуміння понять булінгу, кібербулінгу та їх відмінність від конфліктних ситуацій;
- поінформувати про шляхи попередження та алгоритми протидії булінгу і кібербулінгу в шкільному середовищі;
- вплинути на формування нульової терпимості до випадків булінгу та кібербулінгу в освітньому процесі.

Наші принципи

Принципи роботи Кіноклубу МЕДІА-ПРОСВІТИ З ПРАВ
ЛЮДИНИ DOCSUDAYS UA "ВІСНИК МРІЇ"

Наш експерт

- **Найдьонова Любов Антонівна**
- заступник директора інституту соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук.
- Ініціаторка та керівниця Всеукраїнського експерименту з упровадження медіаосвіти у державний освітній процес,
- делегатка від України на ключових Всесвітніх форумах щодо впровадження медіаграмотності,
- науковий керівник та консультант в питаннях масової медіаосвіти дітей, молоді та дорослих.
- Головний експерт моделі холдингової медіаосвіти «Вісник Мрії – Новий Формат».

Вступне слово

- Що таке, на Вашу думку, булінг? Наведіть приклади.
- Чи знаєте Ви, що таке кібербулінг? Наведіть приклади.
- **Статистичні дані для актуалізації проблематики.**
- **Відповідно до дослідження ЮНІСЕФ:**
- 67% дітей в Україні у віці від 11 до 17 років стикалися з проблемою булінгу;
- 24% дітей стали жертвами булінгу;
- 48% дітей нікому не розповідали про випадки булінгу;
- 44% школярів були спостерігачами булінгу, але ігнорували його, бо їм було страшно за себе;
- більшість дітей булять через те, що вони виглядають, говорять, думають не так, як інші діти.

DOCU
CLUB

14.06.2023
11:00

ЗАПРОШУЄМО
НА ОБГОВОРЕННЯ СТРИЧКИ

БУЛЕР

Сумісний перегляд – 13.06.2023

- Булер/Лі Гірш/США/2011/47'
- **Понад 13 мільйонів дітей в Америці стають жертвами булінгу**, що робить його найпоширенішою формою насильства, з яким стикаються молоді люди в цій країні.
- Документальний фільм «Кривдник», режисером якого є лауреат нагород фестивалю Санденс та «Еммі» Лі Гірш, показує цю приголомшливу статистику в людському масштабі, пропонуючи інтимний, безстрашний погляд на те, як булінг вплинув на життя п'ятьох дітей та їхніх сімей.
- У фільмі задокументовані реакції вчителів та адміністраторів на агресивну поведінку, які порушують кліше «діти просто поведуться, як діти», і відображений дедалі ширший рух серед батьків і молоді, спрямований на зміну ставлення до булінгу в школах, спільнотах та суспільстві загалом.

РЕЖИСЕР: Лі Гірш

- Американський режисер документального кіно. Гірш закінчив Школу Патні у Вермонті та Гемпширський коледж в Амгерсті, Массачусетс.
- Він є автором сценарію та режисером документального фільму «Амандла!: Революція в гармонії чотирьох партій».
- Гірш також написав одну з частин книги «Звук без меж: Семпли з цифрової музики та культури» (MIT Press, 2008), редактором якої був Пол Д. Міллер.
- Прем'єра його фільму «Булер» відбулася на Кінофестивалі в Трибеці у 2011 році.

Завдання під час перегляду

- Відслідкувати історії головних героїв Алекса та Келбі і зафіксувати свої відповіді на такі запитання:
  1. Чи побачили Ви у фільмі ознаки фізичного насильства? А психологічного? Якщо так, то які саме?
  2. Якими є відносини головних героїв з ровесниками, батьками та представниками школи?

Перегляд фільму – 47 хвилин

- Посилання
- *!!! Авторське право! Посилання на фільм згідно Угоди між Докудейз і директором ЗГ №19 нікому не можна надсилати в інтернеті. Фільм можна переглядати тільки під час засідань кіноклубів Докудейз !!!*

DOCU
CLUB

Обговорення – 14.06.2023

- Привітання учасників від експерта, адміністрації гімназії

Думки глядачів (обговорення)

- 1. Чи сподобався Вам фільм? Чому?
- 2. Які емоції Ви відчували під час перегляду фільму?
- 3. Який саме епізод вразив/запам'ятався найбільше?
- 4. Про що, на Вашу думку, цей фільм?
- 5. Чи побачили Ви у фільмі ознаки фізичного насильства? А психологічного? Якщо так, то які саме?
- 6. Якими є відносини головних героїв з ровесниками, батьками та представниками школи?
- 7. Чи можна назвати ці відносини конфліктними? Чи мали у фільмі місце ситуації булінгу, кібербулінгу?
- 8. Чи достатні заходи щодо попередження та протидії булінгу дирекції школи у фільмі?
- 9. Якою була поведінка батьків героїв фільму? Чим ще могли допомогти своїм дітям батьки?
- 10. Що ще можна було б зробити для героїв, щоб полегшити /змінити їхнє життя?
- 11. Чи можливі такі ситуації, як у фільмі, в Україні? Чому? Які дослідження проводились у гімназії? Що вони показали?

Коментарі експерта

- **НАСИЛЬСТВО - ЦЕ НЕ ЗАВЖДИ БУЛІНГ! КОНФЛІКТ - ЦЕ НЕ БУЛІНГ!**

Коментарі експерта

- **Булінг (цькування)**, тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого (Стаття 173-4 Кодексу України про адміністративні порушення).

Коментарі експерта

- **ЮНІСЕФ визначає булінг як небажану агресивну поведінку дітей шкільного віку, яка призводить до цькування дитини іншою дитиною чи групою дітей з метою приниження, залякування та демонстрації сили.**

Коментарі експерта

- **Насильство** - будь-які дії психологічного, фізичного, економічного, сексуального характеру, які принижують гідність людини, порушують її права та завдають фізичної чи психологічної шкоди.

Коментарі експерта

- **Конфлікт** - зіткнення, боротьба протилежних поглядів, інтересів; відсутність згоди між двома чи більше сторонами.

Коментарі експерта

- **Кібербулінг** - це знущання, приниження, агресивні напади, які здійснюються за допомогою різних гаджетів (зокрема телефонів), з використанням інтернету, будь-яких електронних (цифрових) технологій.

- .

Коментарі експерта

- **Булінг у школі** - це агресивна поведінка однієї дитини або групи дітей шкільного віку, що систематично повторюється у відношенні до іншої дитини. Проявляється у приниженні, залякуванні та демонстрації сили. Булінг викликає страх або тривогу, завдає фізичної чи психологічної шкоди, а також виникає у ситуації, в якій існує реальний чи уявний дисбаланс сил.

Коментарі експерта

- **Ознаки булінгу:**
- 1. Участь трьох сторін: той, хто переслідує, той, кого переслідують та ті, хто спостерігають.
- 2. Систематичність, повторюваність.
- 3. Негативний вплив на фізичне та психічне здоров'я всіх учасників.
- 4. Дисбаланс статусів кривдника і жертви, який може проявлятися у різному соціальному становищі, фізичних, фізіологічних, фінансових можливостях, культурній, релігійній або расовій належності;
- 5. Упередженість і агресивність дій, спрямованих проти жертви.

Форми булінгу:

- 1. Фізичний: штовхання, підніжки, зачіпання, плювання, стусани, ляпаси, щипання, щиглі, штовхання, смикання за волосся, знущальні погладжування чи інші небажані дотики.
- 2. Психологічний: жарти, жести, що принижують, образливі рухи тіла, міміки, поширення образливих чуток, бойкотування, ізоляція, ігнорування, погрози, підглядання, переслідування, залякування, шантаж, підколи, обзивання, дражнилки, нецензурна лексика, образливі прізвиська, ярлики, клепаки, неправдиві смішні історії, провокування принизливих ситуацій, уникання, виключення зі спілкування.
- 3. Економічний: крадіжки, псування, пошкодження чи ховання одягу та інших особистих речей, вимагання грошей.
- 4. Кібербулінг: пересилка небажаних фото, обзивання по телефону, знімання принизливого відео та викладення в мережу Інтернет, переслідування через соцмережі.

Запобігання булінгу (цькуванню)

- Метою запобігання та протидії булінгу (цькуванню) є створення **безпечного освітнього середовища**, що включає емоційно-психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу в закладі освіти.
-
- **Запобігання булінгу (цькуванню)** - сукупність заходів, способів, методів профілактики булінгу (цькування) в закладах освіти, спрямованих на попередження виникнення факторів ризику та/або зменшення їх впливу;
-
- Протидія булінгу (цькуванню) - сукупність заходів, способів, методів, спрямованих на відновлення та нормалізацію психологічного клімату у колективі, з метою уникнення повторення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти.

Превентивні заходи:

- інформування усіх учасників освітнього процесу про суть булінгу, його причини, форми та наслідки;
- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню);
- навчання ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
- розвиток емоційного інтелекту;
- формування та розвиток асертивної поведінки (здатності людини відстоювати свою точку зору, не порушуючи прав іншої людини);
- формування комунікативної компетенції; сприяння розумінню та сприйняттю принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вмінню втілювати їх у власні моделі поведінки; розвиток здатності попереджувати та розв'язувати конфлікти.

Принципи

Психолого-педагогічна діяльність, спрямована на профілактику і подолання булінгу ґрунтується на принципах:

- системності - урахування інтересів учнів та залучення всіх учасників освітнього процесу: адміністрації, педагогів, учнів, батьків;
- персональної відповідальності дорослого - дорослий усвідомлює негативні наслідки булінгу і несе відповідальність за вжиті заходи щодо попередження та протидії булінгу;
- чіткої позиції дорослих - дорослі чітко називають явище булінгу, а назвавши явище, вживають заходів;
- послідовності і несуперечності - дії дорослих щодо попередження та протидії булінгу мають бути не хаотичними, не точковими, а такими, які мають визначений алгоритм та взаємодоповнення.

Робота в групах.

Вправа «Займи позицію».

- Учасники першої групи визначають «булінг/кібербулінг», учасники другої групи визначають «конфлікт».

Ситуації

- 1. один або декілька однокласників регулярно насміхаються над дитиною, розповідають про неї іншим принизливі історії, забирають чи псують речі, штовхають;
- 2. двоє друзів посварилися й уже декілька днів не розмовляють, сидять окремо та обмінюються образами;
- 3. регулярні образи від одного чи декількох однокласників переросли в побиття дитини, унаслідок яких дитина отримала незначні або значні травми.
- 4. по класу час від часу передаються записки, у яких зображено дитину чи декількох дітей з домальованими частинами тіла, оголеними статевими органами чи принизливими коментарями;
- 5. дитина публічно висловила непопулярну думку або сказала щось образливе, і однокласники вже кілька днів з нею не спілкуються;
- 6. дитина не включена до спільних чатів однокласників, хоча зовнішньо стосунки видаються нормальними, над нею не насміхаються, її не ображають.

Робота в групах.

Вправа «Пошук рішень»

- Як і за яких умов представники освітнього закладу повинні долучитися до пошуку рішень цих проблем.

Ситуації

1. дитина, перебуваючи вдома, переглядає ютуб і залишає під відео свої коментарі, інший користувач відповідає на них образливими коментарями, це триває впродовж деякого часу;
2. декілька однокласників зустріли дитину вранці по дорозі до школи й побили її;
3. учениця познайомилася з людиною на форумі й на його прохання надіслала йому свої інтимні фото, незнайомець вимагає надіслати гроші або зустрітися, погрожуючи, що розповсюдить ці фото серед її однокласників;
4. однокласники створили закритий чат, у якому обговорюють дитину як під час уроків, так і після.

Правильні відповіді

- в усіх випадках, оскільки однією чи двома сторонами булінгу є неповнолітні учасники освітнього процесу, учителі та представники освітнього закладу мусять долучитися до вирішення проблеми з моменту, коли дізналися про факт її існування.
-
- У 1-му та 3-му випадку завданням учителів буде **повідомити про проблему батьків дитини** (якщо вони про це ще не знають), **долучити шкільного психолога**, щоб він проаналізував стан дитини й у разі потреби надав психологічну допомогу, **передати батькам контакти служб**, які зможуть допомогти у вирішенні питання (поліція, служба правової допомоги тощо), **провести з учнями розмову про безпеку спілкування в інтернеті** (не розповсюджуючи інформацію про випадок, що трапився).
- У 2-му та 4-му випадках учитель/-ка повинен/-нна **відправити дитину на медичний огляд та огляд психолога**, за потреби звернутися до органів охорони здоров'я для надання медичної допомоги, **повідомити про інцидент батьків дитини та батьків дітей, які вчинили побиття**, довести інформацію до відома керівника навчального закладу.

Творчі завдання (для учнів):

- Уявіть собі абстрактних Алекса та Келбі, з якими те саме відбувається в Україні. **Напишіть їм листа підтримки. Порадьте, до яких організацій** (не менше двох державних/комунальних структур та двох громадських організацій) **вони могли б звернутися за допомогою.** І додайте від себе ті слова, які могли б їх підтримати у хвилини розпачу чи самоти.

Творчі завдання (для учнів):

- Зробіть афішу до фільму. Подумайте, **якими будуть зображення, символи, ключове повідомлення (фрази, слогани, заклик)** тощо.
- Рекомендуємо, щоб школярі презентували результати цих завдань у невеликих групах одні одним або на загал через декілька днів після показу. На цю роботу потрібно виділити окремий урок, за можливості.

Творчі завдання (для учнів):

- Зробіть стінгазету для школи/класу на тему: Як я перестав/-ла потерпати від булінгу/кібербулінгу. У матеріалах подайте контакти відповідальних органів та компетентних організацій, які можуть надавати таку допомогу.

Творчі завдання (для учнів):

- Написати есе: Чи би я міг/-ла допомогти моєму/-їй однокласнику/-ці в ситуації булінгу/кібербулінгу (якщо він/вона потерпає від цього або він/вона є кривдником)?

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ:

- **НАЦІОНАЛЬНА ДИТЯЧА «ГАРЯЧА» ЛІНІЯ**
- Професійні психологи і юристи Національної дитячої «гарячої» лінії допоможуть розібратися зі складнощами й вирішити будь-яку твою проблему, у тому числі, пов'язану з цькуванням в онлайні. Безкоштовний номер: 0 800 500 225 або короткий номер: 116 111 (безкоштовно з усіх мобільних).
- Лінія є анонімною та конфіденційною. Працює в будні з 12:00 до 16:00.

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ:

- **ПОЛІЦІЯ**
- Можна звернутися до поліції за номером 102 (цілодобово).

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ:

- **БЕЗПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА**
- Якщо потрібна правова допомога чи порада, звертайтеся до найближчого місцевого центру чи бюро правової допомоги. Єдиний контакт-центр. Можна зателефонувати та проконсультуватися у фахових юристів, як поводитися, щоб бути в безпеці: 0 800 213 103.
- Номер працює цілодобово - безкоштовно в межах України.

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ:

- **УПОВНОВАЖЕНИЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ**
- Не отримали потрібного тобі захисту?
- На захисті ваших прав - Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.
- телефони: 8 800 501 720, (044) 253 7589

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ:

- **ОСВІТНІЙ ОБМУДСМЕН**

- Якщо ви учень чи студент, батьки здобувача освіти, вчитель чи викладач або інший учасник освітнього процесу і ваші права порушили, зокрема, ви постраждали від кібербулінгу,
- Служба освітнього омбудсмена допоможе їх захистити та надасть необхідну юридичну та психологічну підтримку.

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ:

- **УКРАЇНЬКА ГЕЛЬСІНЬКА СПІЛКА З ПРАВ ЛЮДИНИ**
- пропонують кваліфіковану юридичну допомогу дітям та/чи батькам дітей, які опинились у ситуації кібербулінгу.
- Якщо ви страждаєте від постійних образ в Інтернеті; ваш акаунт зламали та поширили особисті дані; чи ви наразилися на інші небезпеки в мережі - звертайтеся по правову допомогу.
- Телефони київської приймальні УГСПЛ: (044) 383 9519, 094 928 6519.
- Працює в будні з 10:00 до 18:00.
- Мешканці інших регіонів України за цими самими номерами можуть дізнатися адреси найближчих до них приймалень УГСПЛ, куди можна звернутися по допомогу.

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ:

- **Можна також спробувати скористатися чат-ботом «кіберпес»**, яке розробило Міністерство цифрової трансформації у співпраці з ЮНІСЕФ та за інформаційної підтримки Міністерства освіти і науки України, Координаційного центру з надання правової допомоги та Міністерства юстиції України.
- У чат-боті можна дізнатись про те, як діяти дітям, батькам і вчителям у випадку кібербулінгу.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

- 1. Конвенція про права дитини
- 2. Закон України «Про охорону дитинства»
- 3. Закон України «Про освіту»
- 4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
- 5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»
-
- **ДОДАТКОВО ДИВІТЬСЯ ЛИСТИ-РОЗ'ЯСНЕННЯ ДО ЗАКОНОДАВСТВА**
- Лист МОН України 29.01.2019 №1/11-881 «Рекомендації для закладів освіти, педагогічних працівників щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
- Лист МОН України від 07.08.2018 №1/9-486 «Про деякі питання організації в закладах освіти виховної роботи щодо безпеки й благополуччя дитини».

Відгуки

- Напишіть декілька речень для новини про захід - ваші враження. Чому було корисно та цікаво? Які висновки Ви зробили після перегляду та обговорення фільму.
- Як отримати Сертифікати!
- <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdIDHYOo2wnzwPXjYas4HWegBSJjBYMlnMukvnSRvT1qgwolA/viewform>

Поради від ChatGPT

- Буллінг у школі - серйозна проблема, яку необхідно вживати всерйоз і вживати заходів для її припинення. Ось деякі рекомендації, які можуть допомогти у боротьбі з булінгом:
- Розкажіть учням про те, що таке булінг, як його розпізнати і які наслідки він може мати. Проводьте навчальні програми, заходи та лекції, щоб учні усвідомили серйозність проблеми та навчилися відстоювати свої права.
- Встановіть нульову толерантність до булінгу: Сформулюйте чіткі правила. Створіть безпечне та підтримуюче середовище: Переконайтеся, що учні знають, що школа – це місце, де вони можуть почуватися безпечно та захищено. Підтримуйте позитивний класний клімат, де взаємоповага та емоційна підтримка стають пріоритетом.
- Організуйте програми медіації та конфліктології: Навчіть учнів навичкам урегулювання конфліктів та медіації, щоб вони могли вирішувати неприємності мирним шляхом. Це допоможе учням знаходити конструктивні способи спілкування та вирішення проблем.
- Залучіть батьків та педагогів: Співпраця з батьками та педагогами є важливим фактором у боротьбі з булінгом. Регулярно спілкуйтеся з батьками, проводьте батьківські збори та інформаційні зустрічі, щоб обговорити проблему буллингу та привернути їхню увагу. Працюйте разом з вчителями, щоб вони могли виявити та запобігти випадкам булінгу у класі.

Гарячий мікрофон.

- Слово учасникам зустрічі